

Sykepleien

FAGUTVIKLING

Terapihunder sprer trøst og glede på barneavdelingen

Barneavdelingen ved Sørlandet sykehus bruker terapihunder for å gjøre sykehusoppholdet lettere for barna. Også foreldre og ansatte merker den positive effekten av hundene.

[Gunhild Nordbø Marthinsen](#)

Intensivsykepleier og førsteamanuensis

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, Universitetet i Agder

[Berit Johannessen](#)

Professor

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, Universitetet i Agder

[Anja Nastasja Robstad](#)

Intensivsykepleier og førsteamanuensis

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, Universitetet i Agder

[Ellen Dahl Gundersen](#)

Dosent

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, Universitetet i Agder

[Gunvor Skutlaberg Andresen](#)

Førstelektor

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, Universitetet i Agder

[Aleksander Hayes Sundby](#)

Barnesykepleier

Barne- og ungdomsavdelingen (BUA), Sørlandet sykehus, Kristiansand

[terapihund](#)

[Barnesykepleie](#)

Sykepleien 2025;113(103003):e-103003

DOI: [10.4220/Sykepleiens.2025.103003](https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2025.103003)

Hovedbudskap

Tilstedeværelsen av hunder kan ha en positiv effekt på pasienter i ulike helseinstitusjoner. På barneavdelinger, der mange barn kjenner på stress og angst rundt prosedyrer og behandling, kan hunder spille en spesielt viktig rolle. I denne fagartikkelen belyser vi hvordan engasjerte ansatte med en idé om at hunder kan skape gode opplevelser for barn og unge på sykehus,

har utviklet og satt i gang tiltak med besøk av terapihunder på en barneavdeling på Sørlandet sykehus.

Dyreassisterte intervensjoner (DAI) er en samlebetegnelse på tiltak der dyr brukes som del av terapi eller aktivisering for ulike målgrupper (1). Et eksempel er tilrettelegging for samvær mellom hund og barn på sykehus. Et slikt tilbud har lenge vært vanlig i mange andre land, og det finnes nå også enkelte steder i Norge (2).

Studier viser at dyr kan ha positiv effekt på både fysisk og psykisk helse (1). Hunder kan for eksempel trenes spesielt til å håndtere sykehusmiljøet og ulike menneskelige reaksjoner. For barn som er innlagt på sykehus, kan besøk av en hund bidra til å redusere angst og sorg og gi en følelse av normalitet i en ellers stressende situasjon (3).

«For barn som er innlagt på sykehus, kan besøk av en hund bidra til å redusere angst og sorg og gi en følelse av normalitet i en ellers stressende situasjon.»

Sertifiserte hunder kan også være til støtte for barnets familie og for de ansatte. Hunden skaper glede og aktivitet og kan avlede tankene bort fra det som er tungt og vanskelig (4). Under ubehagelige undersøkelser, som blodprøvetaking eller innsetting av veneflon, kan hunden hjelpe barnet ved å ta oppmerksomheten bort fra det som er skremmende og vondt (5, 6).

Det er også funnet at ansatte kan oppleve bedre humør, mindre stress og økt trivsel når en hund er til stede (3).

Ansatte utvikler terapihundtilbud på avdelingen

Ved barneavdelingene på Sørlandet sykehus har man det siste året tilrettelagt for ukentlige treffpunkter mellom en terapihund og barn som er innlagt eller får poliklinisk behandling. Tiltaket startet fordi to ansatte var spesielt interessert i temaet og så hvilken verdi kontakt mellom barn og dyr kan ha i et helseperspektiv.

Barnesykepleier Aleksander Hayes Sundby undersøkte sammen med en kollega hvordan man kunne få hund inn i avdelingen. Han kom i kontakt med Susanne Rueness Espeseth, som sammen med hundene sine er utdannet ved den norske terapihundskolen (7).

Rueness Espeseth jobber blant annet med terapihund i skolen og er utdannet terapihundfører, atferdsspesialist og hundetrener, i tillegg til å være lærer.

Etter en grundig dialog med ledelsen og ansatte ved barneavdelingen, og detaljert planlegging blant annet rundt smittevern, ble det utarbeidet en prosedyre for bruk av hund på sykehuset.

Denne prosedyren beskriver tydelig hvordan hunder kan integreres på en trygg og god måte. Hundefører signerer også taushetserklæring før møtene på sykehuset.

FAKTA

Retningslinjer for besøk av hund

Utdrag fra prosedyren «Retningslinjer for terapihund» ved Sørlandet sykehus:

- Beskrivelse av smitteverntiltak for å forebygge smittespredning mellom hund og menneske, i begge retninger.
- En ansatt skal være kontaktperson og følge opp at smittevern og retningslinjer etterleves.
- Hundefører skal være godkjent, være frisk ved besøk i sykehuset og tilpasse besøket i samråd med helsepersonell.
- Hunden må være sertifisert, ha god helse og være frisk.
- Før besøk: Hunden skal ha godt renhold, børstet pels, kortklippede klør og tørre poter. Pasienter, pårørende og ansatte må være godt informert i forkant. Deltakelse er frivillig.
- Pasientansvarlig lege bør vurdere om det er forsvarlig at pasienten har fysisk kontakt med hunden.
- Egnet lokale: Hunden bør tas imot i et egnet rom, eller i nærheten av avdelingen. Utstyr og flater må tåle rengjøring og desinfeksjon. Rommet skal rengjøres etter besøket, og ansvar for dette må avklares.
- Basale smittevernrutiner gjelder også ved kontakt med hund. God håndhygiene før og etter kontakt er viktig.

Kilde: Sørlandet sykehus (8)

Barneavdelingen får ukentlige hundebesøk

Med oppstartsmidler fra en gave gitt av familien til en pasient startet avdelingen opp med halvannen times hundebesøk en ettermiddag i uken.

Barnesykepleier Aleksander forteller: «Vi visste ikke helt hvordan dette burde gjennomføres på best mulig vis, så det har vært litt utprøving underveis. Vi har funnet gode rutiner på det nå, med egen inngang slik at hunden ikke går gjennom avdelingen. Vi er enten ute på lekeplassen og uteområdet eller inne på et rom som har egen dør ut. Immunsupprimerte pasienter får være sammen med hunden før andre pasienter. Vi fokuserer på lek – som når hunden 'spinner' aktivitetshjulet selv eller spiller brettspill der den 'kaster' terningen – og vi observerer samspillet. Etter besøket har vi faste rutiner for vask av lokalet.»

Beskrivelsen fra barnesykepleieren viser hvordan ansatte er bevisste på både praktiske og pedagogiske sider ved å slippe hund inn i avdelingen. Prosjektet har nå blitt en fast del av tilbudet på barneavdelingen, og erfaringene til både pasienter, pårørende og ansatte er svært gode.

En av de ansatte ved barneavdelingen sier det slik: «Barns smil vokser med nærværet av en firbent venn; en terapeut på fire poter som fremmer helbredelse gjennom ubetinget kjærlighet og selskap.»

TRYGG BRUK: Terapiahunden Aiva er en av hundene som inngår i tilbudet ved barneavdelingen. Besøk med terapiahund krever tydelige rutiner for hygiene og dyrevelferd, slik at både barn og hunder er trygge. *Foto: Susanne Rueness Espeseth*

Terapiahunder har positiv effekt på barn

De positive erfaringene fra barneavdelingen på Sørlandet sykehus har støtte i forskning. Flere studier viser at kontakt med terapiahunder har mange gunstige effekter for barn som er innlagt på sykehus:

Psykologisk trivsel: Samvær med en terapiahund kan redusere både stress og angst hos barn. Det å klappe en hund kan gi en følelse av ro gjennom å redusere blodtrykk og hjerterefrekvens (9, 10). Det emosjonelle båndet som ofte oppstår mellom barn og hund, kan gi trøst og avlede oppmerksomheten fra smerte og frykt (10, 11). Terapiahunder kan også gi en opplevelse av ubetinget kjærlighet og aksept – noe som kan være spesielt verdifullt for barn som føler seg ensomme eller har det emosjonelt vanskelig (12).

Sosial interaksjon: Barn som er innlagt på sykehus, kan være isolert som følge av sykdommen sin. En terapiahund på avdelingen kan fungere som en sosial katalysator og gjøre det lettere for barn å snakke og samhandle med andre barn, helsepersonell og familie (4). Hundens naturlige væremåte inviterer til kontakt, og mange barn blir mer åpne for samtaler og aktiviteter. Dette kan gi dem et sterkere sosialt nettverk og bedre relasjoner (13). En viktig indirekte effekt er at hunden kan påvirke hvordan barnet oppfatter miljøet og menneskene rundt seg (12). Når

barnet ser at terapihunden viser tillit og positive reaksjoner til helsepersonellet, kan det hjelpe barnet til også å oppfatte dem som trygge og vennlige. Dermed styrkes barnets egen trygghetsfølelse i situasjonen (4, 12).

«En terapihund kan fungere som en sosial katalysator og gjøre det lettere for barn å snakke og samhandle med andre.»

Motivasjon til fysisk aktivitet: For barn som er mobile, kan terapihunder motivere til fysisk aktivitet og lek (10). Dette er særlig nyttig for barn som trenger oppmuntring til å bevege seg som en del av rehabiliteringen. Aktivitetene kan variere fra enkle turer til mer interaktive leker, som å kaste ball. Slik kan terapihunden bidra til bedre mobilitet og koordinasjon, samtidig som barnet får en morsom opplevelse (13).

Reduksjon av stress, angst og smerte ved prosedyrer: Hunder kan spille en betydelig rolle i å redusere stress, angst og frykt hos barn som skal gjennom medisinske prosedyrer (14, 15). En rolig og vennlig terapihund kan gi barnet en følelse av trygghet og normalitet i et ofte skremmende og fremmed sykehusmiljø. Hunden kan hjelpe barnet til å slappe mer av når det står i utfordrende situasjoner, for eksempel under prosedyrer (13). Hundens nærvær kan også distrahere barnet fra det som er ubehagelig, og rette oppmerksomheten over på noe positivt. For mange barn gir det en opplevelse av styrke å ha en støttende venn ved sin side (12, 13).

Bruk av terapihund krever klare retningslinjer

Selv om terapihunder har mange dokumenterte fordeler, kan det også oppstå utfordringer når hund brukes i en barneavdeling (16). Allergiske reaksjoner er en av de største bekymringene, sammen med risiko for infeksjon. Det kreves klare retningslinjer for hygiene og dyrevelferd, slik at både barn og hunder er trygge under besøkene (17).

Det er viktig å ta hensyn til barnets ønsker og behov – inkludert allergier, frykt eller ubehag rundt hunder – og sørge for at all kontakt er frivillig (18). Samtidig må man ta hensyn til hundens behov, slik at den trives og ikke utsettes for overbelastning (18).

Hundene bidrar til et mer omsorgsfullt miljø

Ved barneavdelingen på Sørlandet sykehus har de funnet gode løsninger på utfordringer som har dukket opp underveis i planleggingen og implementeringsfasen. Hundene som brukes ved sykehuset, er godkjente terapihunder, noe som gjør det mulig å bruke dem tettere i barnas behandling, for eksempel i forbindelsen med ulike prosedyrer.

Prosjektet åpner for at hundene kan inngå som en del av behandlingsplanen for enkelte pasienter. Dette kan innebære at hunden er til stede under medisinske undersøkelser og behandlinger, for å gi barnet ekstra støtte og ro. På sikt ønsker man også at hundene kan være

til stede under enkelte krevende prosedyrer, der de kan bidra til å dempe nervøsitet og angst og samtidig gi varme og trøst.

Denne praktiske tilnærmingen har også som mål å bygge en bro mellom den ofte intense sykehusatmosfæren og et mer menneskelig og omsorgsfullt miljø. Hundens tilstedeværelse kan hjelpe til å redusere følelsen av fremmedgjøring hos barna.

Barnesykepleier Aleksander sier det slik: «Terapiahunder skaper en unik forbindelse som kan lindre stress og gi trøst til barn i krevende medisinske situasjoner, og bygger en bro mellom medisinsk behandling og emosjonell støtte.»

Implementering krever støtte fra ledelsen

Bruk av terapiahunder på barneavdelinger kan ha mange positive effekter – fra psykologisk støtte til fysisk og sosial stimulering for barna, men også for pårørende og ansatte. Samtidig er det viktig med godt planlagte tiltak som håndterer utfordringer og sikrer en trygg, etisk og effektiv implementering. Dette krever både engasjerte fagpersoner som ønsker å utvikle slike tilbud, og støtte fra ledelsen.

Tiltakene må skreddersys, kontinuerlig evalueres og tilpasses ved behov. Videre forskning og deling av erfaringer vil være avgjørende for å etablere og videreutvikle slike tilbud, slik at de kan bidra til et mer positivt og meningsfullt sykehusopphold for barn.

«For at terapiahunden skal ha ønsket effekt, må både hund og fører ha høy kompetanse og kunne møte utfordringer som kan oppstå.»

Det er imidlertid noen praktiske forhold som må vurderes både økonomisk og funksjonelt. Kostnader knyttet til hundefører er en viktig faktor, siden profesjonelle hundeførere med sertifiserte hunder er nødvendig for å sikre trygge og gode besøk. For at terapiahunden skal ha ønsket effekt, må både hund og fører ha høy kompetanse og kunne møte utfordringer som kan oppstå, samt tilpasse seg hvert enkelt barns behov.

Renhold etter hundebesøk er også viktig for å opprettholde et sterilt sykehusmiljø, spesielt i avdelinger med immunsupprimerte pasienter. Dette kan kreve ekstra ressurser og få økonomiske konsekvenser.

Avdelingen vurderer jevnlig hvordan prosedyren fungerer

Om prosedyren fungerer optimalt, er noe som bør vurderes jevnlig. Fungerer dagens rutiner, eller er det områder som kan forbedres for at terapiahundene skal gi størst mulig nytte? Dette ønsker forfatterne av denne fagartikkelen å undersøke videre. De har planlagt et forskningsprosjekt som skal undersøke erfaringene med bruk av terapiahund på barneavdelingen.

Andre relevante spørsmål er hvordan terapihundene kan integreres enda bedre i behandlingsprosessen, og hvordan man kan måle effekten nøyaktig og systematisk for å sikre best mulig resultat.

Forfatterne oppgir ingen interessekonflikter.

TERAPIHUNDER I BRUK: På en barneavdeling ved Sørlandet sykehus har engasjerte ansatte etablert et tilbud der terapihunder møter barn som trenger støtte og trygghet. På bildet står barnesykepleier Aleksander Hayes Sundby og hundeeier Susanne Rueness Espeseth med Aiva og Karma, to av hundene som har vært benyttet på avdelingen. *Foto: Stine Hermansen, BUA Kristiansand*

1. Fine AH. Handbook on animal-assisted therapy: Foundations and guidelines for animal-assisted interventions. 5. utg. Cambridge, MA: Academic Press; 2019.
2. Sykehushunder. En venn i behandlingen [internett]. Vestby: Sykehushunder; u.å. [hentet 13. oktober 2025]. Tilgjengelig fra: <https://www.sykehushunder.no/>
3. Rodriguez KE, Bibbo J, O'Haire ME. Perspectives on facility dogs from pediatric hospital personnel: A qualitative content analysis of patient, family, and staff outcomes. *Complement Ther Clin Pract.* 2022;46:101534. DOI: [10.1016/j.ctcp.2022.101534](https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2022.101534)
4. Fornefeld D, Zellin U, Schmidt P, Fricke O. The supporting role of dogs in the inpatient setting: a systematic review of the therapeutic effects of animal-assisted therapy with dogs for children and adolescents in an inpatient setting. *Eur Child Adolesc Psychiatry.* 2025;34(1):3–17. DOI: [10.1007/s00787-023-02326-1](https://doi.org/10.1007/s00787-023-02326-1)
5. Chubak J, Hawkes R, Dudzik C, Foose-Foster JM, Eaton L, Johnson RH, et al. Pilot study of therapy dog visits for inpatient youth with cancer. *J Pediatr Oncol Nurs.*

2017;34(5):331–41. DOI: [10.1177/1043454217712983](https://doi.org/10.1177/1043454217712983)

6. McCullough A, Jenkins MA, Ruehrdanz A, Gilmer MJ, Olson J, Pawar A, et al. Physiological and behavioral effects of animal-assisted interventions on therapy dogs in pediatric oncology settings. *Appl Anim Behav Sci*. 2018;200:86–95. DOI: [10.1016/j.applanim.2017.11.014](https://doi.org/10.1016/j.applanim.2017.11.014)
7. Norske teraphundskolen. Vi utdanner sosiale tjenestehunder! [internett]. Oslo: Norske teraphundskolen; u.å. [hentet 21. oktober 2025]. Tilgjengelig fra: <https://teraphundskolen.no/>
8. Sørlandet sykehus. Retningslinje for teraphund på sykehus [internett]. Kristiansand: Sørlandet sykehus; 2025 [hentet 5. november 2025]. Tilgjengelig fra: <https://www.sshf.no/helsefaglig/utdanning-og-kompetanseutvikling/digitale-ressurser-for-helsepersonell/#e-laeringskurs->
9. Feng Y, Lin Y, Zhang N, Jiang X, Zhang L. Effects of animal-assisted therapy on hospitalized children and teenagers: A systematic review and meta-analysis. *J Pediatr Nurs*. 2021;60:11–23. DOI: [10.1016/j.pedn.2021.01.020](https://doi.org/10.1016/j.pedn.2021.01.020)
10. Cotoc C, An R, Klonoff-Cohen H. Pediatric oncology and animal-assisted interventions: A systematic review. *Holist Nurs Pract*. 2019;33(2):101–10. DOI: [10.1097/HNP.0000000000000313](https://doi.org/10.1097/HNP.0000000000000313)
11. Doan T, Pennewitt D, Patel R. Animal assisted therapy in pediatric mental health conditions: A review. *Curr Probl Pediatr Adolesc Health Care*. 2023;53(12):101506. DOI: [10.1016/j.cppeds.2023.101506](https://doi.org/10.1016/j.cppeds.2023.101506)
12. Lindström Nilsson M, Funkquist EL, Edner A, Engvall G. Children report positive experiences of animal-assisted therapy in paediatric hospital care. *Acta Paediatr*. 2020;109(5):1049–56. DOI: [10.1111/apa.15047](https://doi.org/10.1111/apa.15047)
13. Nilsson ML, Engvall G, Enskär K, Edner A, Funkquist EL. Children's interaction with a dog when having animal assisted activity in paediatric hospital care. *Complement Ther Clin Pract*. 2023;53:101807. DOI: [10.1016/j.ctcp.2023.101807](https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2023.101807)
14. Goren K, Cen Y, Montemurri V, Moodley D, Sutton A, Ahmed A, et al. The impact of music, play, and pet therapies in managing pain and anxiety in paediatric patients in hospital: a rapid systematic review. *Paediatr Child Health*. 2023;28(4):218–24. DOI: [10.1093/pch/pxad010](https://doi.org/10.1093/pch/pxad010)
15. Jennings ML, Granger DA, Bryce CI, Twitchell D, Yeakel K, Teaford PA. Effect of animal assisted interactions on activity and stress response in children in acute care settings. *Compr Psychoneuroendocrinol*. 2021;8:100076. DOI: [10.1016/j.cpniec.2021.100076](https://doi.org/10.1016/j.cpniec.2021.100076)
16. Black AF, Chur-Hansen A, Winefield HR. Australian psychologists' knowledge of and attitudes toward animal-assisted therapy. *Clin Psychol*. 2011;15(2):69–77. DOI: [10.1111/j.1742-9552.2011.00026.x](https://doi.org/10.1111/j.1742-9552.2011.00026.x)

17. George M, Keller B, Goldstein E, Grissim L, Boles J. Facility dog roles, responsibilities, and experiences in pediatric healthcare. *Child Health Care*. 2024:1–7. DOI: [10.1080/02739615.2024.2317331](https://doi.org/10.1080/02739615.2024.2317331)
18. Sullivan B, Carroll E, Soares N. The ethical perspectives of using animals in pediatric health. *Curr Probl Pediatr Adolesc Health Care*. 2023;53(12):101489. DOI: [10.1016/j.cppeds.2023.101489](https://doi.org/10.1016/j.cppeds.2023.101489)